

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

3.α. Αναφορικά με τους λόγους για τους οποίους ο Ιουστινιανός στράφηκε εναντίον των «δυνατών», οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αντλήσουν πληροφορίες από το σχετικό απόσπασμα του κειμένου:

- «Ο Ιουστινιανός αντιλαμβανόταν ότι οι παντοδύναμοι και αγέρωχοι μεγαλογαιοκτήμονες της εποχής του με την αύξηση των γαιών και του πλούτου τους απειλούσαν και τους ελεύθερους μικροκαλλιεργητές και τα οικονομικά του κράτους, αλλά και την πολιτική του υπόσταση».

Οι μαθητές/-τριες αναμένεται επίσης να διακρίνουν τις τρεις αναφερόμενες στο κείμενο αιτίες για τις οποίες οι «δυνατοί» θεωρούνται επικίνδυνοι για τον αυτοκράτορα, καθώς απειλούν: α) τους μικροκαλλιεργητές, β) τα οικονομικά του κράτους και γ) την ίδια την πολιτική του υπόσταση (δηλ. την αυτοκρατορική εξουσία).

3.β. Οι μαθητές/-τριες αναμένεται να αναφερθούν στη διοικητική καινοτομία του Ιουστινιανού να αναθέσει δηλαδή, με νομοθετικό διάταγμα (*Νεαρά*), στους κυβερνήτες των επαρχιών τη δικαιοδοσία για την πάταξη των αυθαιρεσιών των «δυνατών» σε συνδυασμό με κριτικό σχολιασμό σχετικού αποσπάσματος του κειμένου:

- «Το 536 με Νεαρά του διατάζει τους κυβερνήτες των επαρχιών να πατάξουν και με τα σκληρότερα ακόμη μέτρα τις αυθαιρεσίες των μεγαλογαιοκτημόνων, έστω και με τη χρησιμοποίηση στρατιωτικών δυνάμεων, αν οι δυνατοί, όπως λέγονται στις πηγές της εποχής οι μεγαλογαιοκτήμονες, έδειχναν τάσεις απείθειας και ανυπακοής στους νόμους και τις αυτοκρατορικές προσταγές.»

Στο πλαίσιο του κριτικού σχολιασμού, οι μαθητές/-τριες αναμένεται να επισημάνουν ότι με την καινοτομία αυτή επιτυγχάνεται αποτελεσματικότερη διαχείριση του προβλήματος, αφού ο αυτοκράτορας αναθέτει την εποπτεία και διαχείριση του θέματος σε επιμέρους αξιωματούχους προκειμένου να διατηρήσει τον έλεγχο στην ευρύτερη επικράτεια της αυτοκρατορίας. Η σημασία που αποδίδει ο αυτοκράτορας στη διοικητική αυτή ρύθμιση διαφαίνεται μέσω της θέσπισης μιας σειράς νέων νόμων (*Νεαρών*).

Από την ιστορική αφήγηση του σχολικού βιβλίου [Η ελληνοχριστιανική οικουμένη] μπορούν να αξιοποιηθούν οι εξής αναφορές:

- «[...]Με μια σειρά από καινούργια νομοθετικά διατάγματα (Νεαρές) παραχώρησε την πολιτική εξουσία στους στρατιωτικούς διοικητές... στόχευε στην αντιμετώπιση της ανάπτυξης των μεγάλων γαιοκτησιών.[...]»
- «[...]Με επιμέρους διατάγματα προσπάθησε να πλήξει τους «δυνατούς»... παρατηρήθηκε στο δυτικό μεσαιωνικό κόσμο.[...]»